

Skatteministeriet
Udkast

J. nr. 2011-311-0064

Forslag
til
Lov om ændring af ligningsloven
(Skattefri familie- og vennetjenester og skattefritagelse af visse persongruppers
indtægter ved arbejde i private hjem)

§ 1

I lov om påligningen af indkomstskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1365 af 29. november 2010, som ændret blandt andet ved § 1 i lov nr. 572 af 7. juni 2011 og senest ved § 3 i lov nr. 624 af 14. juni 2011, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 Ø indsættes:

”§ 7 Å. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke værdien af familie- og vennetjenester. Ved familie- og vennetjenester forstås sædvanlige ydelser mellem familiemedlemmer eller venner, der udføres inden for privatsfæren som et udslag af almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement. Ydelserne må ikke,

- 1) være af kommerciel karakter
- 2) indgå i organiseret byttehandel
- 3) bestå i forud aftalt udveksling af ydelser eller
- 4) inkludere betaling med kontanter eller andre likvide midler.

Stk. 2. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke vederlag til en person under 16 år som betaling for arbejde for en privat hvervgiver udført i eller i tilknytning til dennes private hjem.

Stk. 3. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke vederlag for arbejde for en privat hvervgiver udført i eller i tilknytning til dennes private hjem til en person, der opfylder alderskravet i pensionsloven til at kunne få folkepension. Det er en betingelse, at arbejdet ikke udføres som et led i erhvervsmæssig virksomhed. Vederlag efter 1. pkt., der inden for et indkomstår overstiger et grundbeløb på 10.000 kr. (2010-niveau), medregnes dog til den skattepligtige indkomst med den del af vederlaget, der overstiger grundbeløbet. Grundbeløbet reguleres efter personskattelovens § 20.”

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Loven har virkning fra og med indkomståret 2012.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning*
- 2. Lovforslagets formål og baggrund*
- 3. Lovforslagets enkelte elementer*
 - 3.1. Skattefrihed for familie- og vennetjenester indenfor privatsfæren*
 - 3.1.1. Gældende ret*
 - 3.1.2. Lovforslaget*
 - 3.2. Skattefritagelse for vederlag til unge under 16 år for arbejde udført i private hjem*
 - 3.2.1. Gældende ret*
 - 3.2.2. Lovforslaget*
 - 3.3 Skattefritagelse af vederlag op til 10.000 kr. for pensionisthjælp i private hjem*
 - 3.3.1. Gældende ret*
 - 3.3.2. Lovforslaget*
- 4. Økonomiske konsekvenser for det offentlige*
- 5. Administrative konsekvenser for det offentlige*
- 6. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet*
- 7. Administrative konsekvenser for erhvervslivet*
- 8. Administrative konsekvenser for borgerne*
- 9. Miljømæssige konsekvenser*
- 10. Forholdet til EU-retten*
- 11. Hørte myndigheder og organisationer*
- 12. Sammenfattende skema*

1. Indledning

Som et led i regeringens program "Danmark 2020" fra februar 2010 lancerede regeringen i maj måned 2011 "Væk med bøvlet", som indeholder 65 initiativer, der skal fremme et bedre møde mellem borgerne og det offentlige. Nogle af disse initiativer skal gøre det nemmere som borger at være i kontakt med det offentlige, når det gælder økonomiske og skattemæssige forhold. Dette lovforslag vedrører 3 af disse initiativer, nemlig: Skattefrihed for familie- og vennetjenester i hjemmet, skattefritagelse for mindre vederlag for hjælp udført af pensionister i hjemmet og skattefritagelse for unge under 16 år ved hjælp i hjemmet.

2. Lovforslagets formål og baggrund

Lovforslaget har til formål at skabe bedre overensstemmelse mellem skattereglerne og borgernes opfattelse af, hvilke ydelser, der ikke bør beskattes, og at tydeliggøre, hvilke ydelser der ikke

udløser skattepligtigt. Det foreslås på denne baggrund at lovfæste praksis for skattefri familie- og vennetjenester, at skattefritage vederlag til unge under 16 år for hjælp i hjemmet og skattefritage mindre vederlag for hjælp udført af pensionister i hjemmet.

3. Lovforslagets enkelte elementer

3.1. Skattefrihed for familie- og vennetjenester indenfor privatsfæren

Mange borgere vil gerne hjælpe hinanden i dagligdagen inden for familie- og vennekredsen, og den indsats vil regeringen gerne understøtte. Som reglerne er i dag, er mange borgere i tvivl, om indtægten for arbejdet skal beskattes.

Det foreslås derfor at tydeliggøre reglerne om skattefrihed, når borgeren hjælper venner og familie. Det fjerner usikkerheden i relation til skatteforholdene, når borgerne udviser almindelig hjælpsomhed.

3.1.1. Gældende ret

Det skatteretlige udgangspunkt for indkomstbeskatningen efter statsskattelovens § 4 er, at enhver form for indtægt – uanset om det sker i form af kontanter eller naturalier – er skattepligtig for modtageren. Der gælder dog undtagelser hertil.

Skatteministeriets rapport af 4. november 2002 om ”Vennetjenester/sort arbejde, eget arbejde, forbrug af egne varer, produkter og ydelser samt personalegoder” (FT 2002/2003 alm. del bilag 78.) indeholder en gennemgang af teori og praksis på området.

Som det fremgår af rapporten beskattes vennetjenester og hjælpsomhedsydelser efter praksis ikke. Baggrunden herfor skal søges i, at vennetjenester og bistand mellem personer med personlige relationer såsom familie og venner er et normalt led i privatlivet, som ikke udløser skattepligt.

Afgrænsningen af skattefrie familie- og vennetjenester er fastlagt gennem praksis. Ved afgørelsen om, hvorvidt der er tale om en skattefri familie- eller vennetjeneste, vurderes følgende forhold sædvanligvis: personlige relationer mellem parterne, eventuelle modydelser, ydelsernes art og ydelsernes omfang. De typiske elementer i en skattefri familie- eller vennetjeneste efter praksis er, at der ikke er tale om væsentlige ydelser, at der arbejdes vederlagsfrit, at der ikke erlægges nogen modydelse, at der ikke er tale om gensidig bistand eller krav på værdier, samt at der ikke føres regnskab med udvekslingen af ydelserne. Dette udelukker dog ikke, at der kan gives gentjenester af ikke væsentlig værdi. Ved skattefrie familie- og vennetjenester er der ofte en fælles forståelse af, ”at den ene tjeneste er den anden værd”, men der foreligger ikke noget formelt krav.

Skatteministeriet har i rapporten af 4. november 2002 om ”Vennetjenester/sort arbejde, eget arbejde, forbrug af egne varer, produkter og ydelser samt personalegoder” givet et bud på en

afgrænsning af skattefri familie- og vennetjenester baseret på en kodificering af praksis. Herefter forstås skattefri vennetjenester som ”sædvanlige ydelser mellem familie, venner og lignende, som skyldes almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement. Vennetjenester skal ydes uden for erhvervslivet og indenfor privatsfæren, og de skal være af uformel og ikke-kommerciel natur. De må ikke bestå i samtidig udveksling af forskellige ydelser inden for de pågældendes erhverv eller i penge og lignende likvide midler. De må ikke udveksles på basis af deltagelse i klubber, foreninger og lignende eller på anden måde, hvor formålet helt eller delvist er at levere ydelser til hinanden”.

I de tilfælde hvor en tjeneste mellem familie eller venner ikke opfylder kriterierne for skattefrihed, f.eks. fordi ydelsen er af væsentlig værdi, skal modtageren af ydelsen selvangive værdien af ydelsen og beskattes heraf. Der gælder ingen indberetningspligt på området.

3.1.2. *Lovforslaget*

Den foreslåede bestemmelse går ud på at tydeliggøre den gældende praksis for skattefri familie- og vennetjenester, så der ikke opstår tvivl om skattepligt, når borgerne viser almindelig hjælpsomhed over for familie og venner. Den foreslåede bestemmelse er derfor en lovfæstelse af den gældende praksis på området.

I debatten om sort arbejde – og omfanget af dette – tages der ofte udgangspunkt i, at gensidige vennetjenester generelt er skattepligtige og dermed udgør sort arbejde. Med lovforslaget tydeliggøres, at det, der er kernen i begrebet vennetjenester – nemlig tjenester, der er udslag af almindelig hjælpsomhed uden aftale om modydelser – ikke udløser skattepligt.

Det er ikke muligt at udforme en objektiv bestemmelse, der lovfæster den gældende praksis for skattefri familie- og vennetjenester. Afgrænsningen af hvilke ydelser, der er skattefrie familie- og vennetjenester indeholder nemlig en række skønsmæssige elementer, som er relevante i vurderingen af, om en ydelse er inden for det skattefrie område. Med den foreslåede bestemmelse er det sigtet, at tydeliggøre, hvilke elementer og forhold, der har betydning i afgørelsen af, om der er tale om en skattefri familie- og vennetjeneste.

Efter den foreslåede bestemmelse er der skattefrihed for familie- og vennetjenester. Ved familie- og vennetjenester forstås sædvanlige ydelser mellem familie eller venner, der udføres som et udslag af almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement inden for privatsfæren.

Den *omfattede personkreds* dækker familie eller venner i bred forstand – det vil sige personer, som har et nærmere kendskab eller et personligt forhold til hinanden. Et kendskab og personligt forhold som gør, at det er naturligt at hjælpe hinanden i privatsfæren. Ud over familie og venner vil bestemmelsen f.eks. også kunne omfatte naboer og arbejdskolleger. Jo fjernere den personlige

forbindelse er mellem personer, der udveksler ydelser, jo mere peger det i retning af, at der er tale om rent kommercielle og skattepligtige ydelser.

Ved *ydelser inden for privatsfæren* forstås ydelser i og omkring hjemmet, som normalt udføres af personerne i husstanden selv, såsom husholdningsarbejde (f.eks. indkøb, madlavning, strygning, vask, opvask og rengøring). Det kan også omfatte hjælp til løsning af arbejdsopgaver i dagligdagen i forhold til familiens børn i form af at hente og bringe børn til og fra daginstitution, skole, fritidshjem og fritidsaktiviteter, samt pasning af børn om eftermiddagen, aftenen eller i forbindelse med rejseaktiviteter. Der kan også være tale om andre opgaver i relation til bolig og omgivelser f.eks. havearbejde, vedligehold og småreparationer på boligen.

Med *sædvanlige ydelser inden for privatsfæren* menes ydelser, som ikke står i misforhold til, hvad der er almindeligt at hjælpe til med i og omkring hjemmet og i familielivet. Ud over de ovenfor nævnte eksempler kan nævnes hjælp til fældning af et træ i naboens have, hjælp til bygning af en god vens carport, hjælp i forbindelse med sygdom i form af eksempelvis indkøb af madvarer og tøjvask og rengøring, snerydning af naboens grund, pasning af naboens hund m.v.

Fælles for de opregnede eksempler, som er omfattet af det skattefrie område, er, at de ikke har væsentlig økonomisk værdi for modtageren. Det er derimod ikke afgørende, om der er tale om en tilbagevendende ydelse eller en enkeltstående tjeneste. Omvendt kan en fast aftale om løbende ydelser få karakter af en kommerciel aftale, som ikke er skattefri. Hvis der f.eks. indgås en aftale mellem to naboer, om at den ene nabo gør rent i den anden nabos hus 1 gang om ugen i 4 timer mod, at den anden nabo som tak herfor løbende giver gratis madvarer fra sin butik, er der i realiteten tale om kommercielle og systematiske ydelser, der ikke er skattefri. Udvekslingen af ydelserne i eksemplet kan samtidig ikke opfylde betingelsen om, at tjenesterne skal udføres som et udslag af almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement, navnlig hvis værdien af de gratis madvarer svarer nogenlunde til værdien af rengøringsarbejdet.

Betingelsen om, at tjenesten skal udføres som et udslag af *almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement* inden for privatsfæren, betyder, at tjenesten ikke må ydes af kommercielle årsager, eller fordi der så samtidigt erhverves et tilsvarende modkrav. Om den fornødne gavmildhed eller hjælpsomhed er til stede ved ydelse af en tjeneste, kan kun afgøres ud fra de ydre omstændigheder. Igen vil det være relevant at se på, om der sker en udveksling af ydelser mellem parterne, og om ydelserne er af væsentlig værdi. At der over tid sker udveksling af ydelser mellem parterne, udelukker ikke i sig selv skattefrihed. En skattefri familie- og vennetjeneste kan således foreligge, hvor der gives en ikke på forhånd aftalt ydelse som tak for hjælpen. Som eksempel herpå kan nævnes 2 flasker god vin som tak for græsslåning og tømning af naboens postkasse i en ferieperiode eller en middag som tak for gode venners flyttehjælp.

Omvendt vil en udveksling af ydelser, som modsvarer hinanden i værdi, og som er aftalt eller afstemt på forhånd mellem parterne, falde uden for det skattefri område. En ydelse, som primært ydes for at opnå en modydelse, er ikke et udslag af hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement. Som eksempel herpå kan nævnes, at en murer opmurer væggene i en carport mod til gengæld at få omlakeret sin bil af sin svoger, der er autolakerer.

Den foreslåede bestemmelse indeholder også en opregning af nogle elementer, som ikke må være til stede, for at der er tale om en skattefri familie- og vennetjeneste.

Som der er gjort rede for oven for må ydelserne *ikke være af kommerciel karakter*. En tjeneste må således ikke ske for at erhverve ret til en tilsvarende modydelse. Ydelserne skal derimod være sædvanlige og ydet som et udslag af hjælpsomhed, gavmildhed eller af socialt engagement.

Ydelserne må heller ikke indgå i *organiseret byttehandel*. Ved dette begreb forstås ydelser, som hver for sig umiddelbart vil opfylde betingelserne for en skattefri familie- eller vennetjeneste, men som er sat i system og ydet med henblik på at opnå en tilsvarende modydelse. Undertiden etableres der byttebørser, hvor personer kan byde ind med en tjeneste eller ydelse. Personerne får ikke betaling i form af kontanter, men får et modkrav i form af en gentjeneste. Her er der ikke tale om skattefri familie- eller vennetjenester, men derimod om kommerciel samhandel med ydelser eller naturalier.

Det er også en betingelse, at ydelserne ikke består i *forud aftalt udveksling af ydelser*. Som der er gjort rede for ovenfor, kan udveksling af ydelser, som aftales eller afstemmes på forhånd, ikke karakteriseres som en skattefri familie- eller vennetjeneste. Der er tale om situationer, hvor parterne - før ydelserne erlægges - aftaler, hvad hver især skal udføre af ydelser og afstemmer forventninger til og værdien af ydelserne, så de modsvarer hinanden.

Det forhold, at en person udfører en ydelse inden for sit erhverv udløser ikke i sig selv skattepligt. Men hvis der sker en samtidig udveksling af væsentlige ydelser mellem to personer, som hver for sig agerer inden for deres erhverv, kan der ikke være tale om skattefri familie- og vennetjenester. Som eksempel herpå kan nævnes en tømrer, som aftaler med sin nabo, der er kok, at tømreren lægger nyt tagpap på kokkens sommerhus, samtidig med at kokken gratis leverer mad til 20 personer til tømrerens 40 års fødselsdagsfest.

Det betyder ikke, at eksempelvis håndværkere ikke kan udføre skattefri familie- og vennetjenester inden for deres fag, men at samtidig udveksling af håndværksydelser af en vis større værdi, har karakter af en kommerciel aftale – og ikke en vennetjeneste.

Skattefri familie- og vennetjenester forudsætter i alle tilfælde, at der er tale om tjenester i form af naturalier eller ydelser. Hvis der indgår *kontanter eller andre likvide midler* (check, gavekort,

tilgodebevis, der kan omveksles til kontanter m.v.) ved udveksling af tjenester, indtræder der skattepligt. Gives der kontanter eller andre likvide midler for en ydelse, er der nemlig i realiteten tale om en form for aflønning, som er skattepligtig for modtageren.

I de tilfælde, hvor en tjeneste mellem familie eller venner ikke opfylder kriterierne for skattefrihed, f.eks. fordi der udveksles modydelser, skal der ske beskatning, det vil sige, at modtagerne af ydelserne – ligesom efter de gældende regler – skal selvangive værdien og beskattes heraf. Der gælder ingen indberetningspligt på området.

3.2. Skattefritagelse for vederlag til unge under 16 år for arbejde udført i private hjem

Mange unge hjælper til hos f.eks. naboer, familie og venner med småopgaver i dagligdagen efter skoletid. Som reglerne er i dag, er indtægten for arbejdet skattepligtig, også selvom der ikke er tale om store beløb.

Det foreslås, at ændre reglerne, så unge under 16 år, der modtager betaling for sådanne opgaver hos private, f.eks. hundeluftning og børnepasning, er fritaget for at betale skat af denne indtægt.

3.2.1. Gældende ret

Det skatteretlige udgangspunkt efter statsskattelovens § 4 er, at enhver form for vederlag er skattepligtigt for modtageren – uanset om det har form af kontanter eller naturalier og uanset modtagerens alder.

Mange unge under 16 år har småjobs i fritiden for at få erhvervserfaring og for at tjene ekstra lomme penge. De unge er skattepligtige og skal betale arbejdsmarkedsbidrag af vederlaget fra disse småjobs. I de tilfælde hvor den unges årlige indtægt ligger under personfradraget på 32.200 kr. (2011-niveau), vil den unge ikke skulle betale indkomstskat af vederlaget – bortset fra, at den unge skal betale arbejdsmarkedsbidrag af hele indtægten.

3.2.2. Lovforslaget

Det foreslås at indføre skattefrihed for vederlag, der udbetales til unge under 16 år, for arbejde udført i eller i tilknytning til private hjem.

Den foreslåede bestemmelse indebærer således, at man ikke længere behøver at bekymre sig om skattepligt, hvis man betaler naboens søn eller datter, der ikke er fyldt 16 år endnu, for at babysitte, lufte hunden, hente børn fra skole, græsslåning m.v.

Det foreslås, at skattefriheden er betinget af, at den person, der udfører arbejdet, er under 16 år. Fra den dato – uanset hvornår i kalenderåret - hvor den unge fylder 16 år, er der ikke længere skattefrihed for betaling for de pågældende ydelser. Baggrunden for, at den foreslåede bestemmelse

kun omfatter unge under 16 år, og ikke for eksempel også omfatter 16-18-årige, er ønsket om, at så mange som muligt af en ungdomsårgang gennemfører en ungdomsuddannelse. Det findes således uhensigtsmæssigt, hvis skattefrihed på et område giver de unge incitament til at påtage sig en masse skattefri jobs i privatsfæren frem for at vælge en ungdomsuddannelse. Hertil kommer, at unge under 16 år er omfattet af undervisningspligt. Det er således begrænset, hvad en ung under 16 år kan påtage sig af skattefrit arbejde i privatsfæren.

Efter den foreslåede bestemmelse er det en forudsætning, at den, der får udført arbejdet, er en person – og ikke en virksomhed, forening eller lignende. Det ligger også i, at arbejdet skal udføres i eller i tilknytning til private hjem eller udgøre andre private gøremål. Det forhold, at arbejdet skal relatere sig til privatsfæren, indebærer, at unges arbejde i detailhandlen, foreninger, produktionsvirksomheder eller i øvrigt i offentlige eller private virksomheder eller institutioner ikke er omfattet af den foreslåede skattefritagelse.

Ved arbejde i private hjem forstås ydelser, som normalt udføres af personerne i husstanden selv. Som eksempel herpå kan nævnes almindeligt husholdningsarbejde i form af indkøb, madlavning, strygning, vask, opvask og rengøring. Herudover omfatter den foreslåede bestemmelse andre opgaver i relation til private boliger og omgivelser f.eks. havearbejde, vedligehold og småreparationer på boligen.

Ved arbejde i tilknytning til private hjem forstås ydelser, som er tilknyttet familie- og privatlivet. Som eksempel herpå kan nævnes hjælp til løsning af arbejdsopgaver i dagligdagen i forhold til familiens børn i form af at hente og bringe børn til og fra daginstitution, skole, fritidshjem og fritidsaktiviteter, lektiehjælp samt pasning af børn om eftermiddagen, aftenen eller i forbindelse med rejseaktiviteter. Herudover kan nævnes hundeluftning, aflevering og afhentning af rensesøj m.v.

Den unge kan godt herudover udføre skattepligtigt arbejde, uden at det har skattemæssige konsekvenser for det skattefri arbejde i private hjem. Det skattefri arbejde holdes helt uden for den skattepligtige indkomst. Dermed skal der heller ikke betales arbejdsmarkedsbidrag af vederlaget.

3.3. Skattefritagelse af vederlag op til 10.000 kr. for pensionisthjælp i private hjem

Mange folkepensionister vil gerne tjene lidt ekstra ved at give en hånd med i dagligdagen hos travle familier, men skal efter de nugældende regler betale skat og arbejdsmarkedsbidrag af alle indtægter, de modtager for at hjælpe i privatsfæren. Desuden kan en sådan indtægt også risikere at få betydning for folkepensionistens ret til indkomstafhængige overførselsindkomster.

Det foreslås at ændre reglerne, så folkepensionisters indtægter på op til 10.000 kr. årligt, der modtages som betaling for hjælp i private hjem, ikke skal medregnes til den skattepligtige

indkomst. Arbejdsopgaverne kan bestå i husholdningsarbejde, børnepasning, havearbejde, vedligehold og småreparationer på boligen.

3.3.1. Gældende ret

Det skatteretlige udgangspunkt efter statsskattelovens § 4 er, at enhver form for vederlag er skattepligtigt for modtageren – uanset om det har form af kontanter eller naturalier, og uanset om modtageren modtager folkepension.

Der gælder dog en særlig undtagelse i ligningslovens § 7 Æ for personer over 60 år, som kan få udbetalt skattefri godtgørelser og vederlag for pasning af syge børn i private hjem (reservebedsteforældreordningen). Skattefriheden er betinget af, at den samlede indtægt fra børnepasningen ikke overstiger et beløb på 3.100 (2011-niveau), at eventuelle udgifter ved børnepasningen ikke fradrages og at ordningen administreres af kommunen eller en frivillig social organisation.

Fra det tidspunkt en person fylder 65 år, har vedkommende, hvis visse betingelser er opfyldt, ret til folkepension. For personer, der er født efter den 1. januar 1959 eller senere, bliver alderskravet til at kunne få folkepension gradvist forhøjet til 67 år.

Det fratager ikke personens ret til folkepension, at vedkommende stadig er aktiv på arbejdsmarkedet, men det kan medføre, at størrelsen af folkepensionen og tilknyttede ydelser nedsættes.

3.3.2. Lovforslaget

Det foreslås at indføre skattefrihed for vederlag for arbejde udført i eller i tilknytning til private hjem, der udbetales til personer, der opfylder alderskravet i pensionsloven til at kunne få folkepension. Der kan dog ikke opnås skattefrihed for mere end 10.000 kr. i et indkomstår.

Den foreslåede bestemmelse indebærer således, at folkepensionister kan tjene lidt ekstra ved at give en hånd med i dagligdagen hos travle familier uden at bekymre sig om skattepligt eller tab af indkomstafhængige overførselsindkomster.

Det foreslås, at skattefriheden er betinget af, at den person, der udfører arbejdet, opfylder alderskravet i pensionsloven til at modtage folkepension. Det betyder, at de omfattede personer mindst skal være fyldt 65 år. Kravet til hvilken alder, der kan udløse folkepension forhøjes gradvist. En person, der er født den 31. december 1958 eller tidligere, opfylder alderskravet i pensionsloven, når vedkommende er 65 år. Mens alderskravet til folkepension gradvist forhøjes til 67 år for personer, der er født den 1. januar 1959 eller senere. Det er ikke en betingelse, at der faktisk modtages folkepension.

Efter den foreslåede bestemmelse er det en forudsætning, at den, der får udført arbejdet, er en person – og ikke en virksomhed, forening eller lignende. Det ligger også i, at arbejdet skal udføres i eller i tilknytning til private hjem. Det forhold, at arbejdet skal relatere sig til private hjem, indebærer, at folkepensionisters erhvervsarbejde i detailhandlen, foreninger, produktionsvirksomheder eller i øvrigt i offentlige eller private virksomheder eller institutioner, ikke er omfattet af den foreslåede skattefritagelse.

Betingelsen om, at arbejdet ikke må udføres som et led i erhvervsmæssig virksomhed, skal tydeliggøre, at en folkepensionist, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed med ydelser, som umiddelbart kan falde ind under de omfattede ydelser (eksempelvis en rengøringsvirksomhed, en tømrervirksomhed, et landbrug eller en gartnerivirksomhed), ikke kan konvertere en del af sine erhvervsindtægter til skattefri hjælp i eller i tilknytning til private hjem. Tilsvarende gælder folkepensionister, der er ansatte i sådanne virksomheder.

Ved arbejde i private hjem forstås ydelser, som normalt udføres af personerne i husstanden selv. Som eksempel herpå kan nævnes almindeligt husholdningsarbejde i form af indkøb, madlavning, strygning, vask, opvask og rengøring. Herudover omfatter den foreslåede bestemmelse andre opgaver i relation til private boliger og omgivelser f.eks. havearbejde, vedligehold og småreparationer på boligen.

Ved arbejde i tilknytning til private hjem forstås ydelser, som er tilknyttet familie- og privatlivet. Som eksempel herpå kan nævnes hjælp til løsning af arbejdsopgaver i dagligdagen i forhold til familiens børn i form af at hente og bringe børn til og fra daginstitution, skole, fritidshjem og fritidsaktiviteter, lektiehjælp samt pasning af børn om eftermiddagen, aftenen eller i forbindelse med rejseaktiviteter. Herudover kan nævnes hundeluftning, aflevering og afhentning af rensesøj m.v.

Efter den foreslåede bestemmelse er det ligeledes en betingelse, at vederlaget for det omfattede arbejde ikke overstiger 10.000 kr. inden for et indkomstår. Overskrides den beløbsmæssige grænse på 10.000 kr., beskattes kun den del af vederlaget, som overstiger de 10.000 kr. Det er i øvrigt underordnet, om vederlaget stammer fra en eller flere opdragsgivere.

Det forhold, at vederlag for det omfattede arbejde ikke medregnes til den skattepligtige indkomst, indebærer, at vederlaget ikke får betydning for folkepensionen eller andre indkomstafhængige overførselsindkomster.

4. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Det skønnes, at de foreslåede initiativer til legalisering af visse former for sort arbejde vil medføre et umiddelbart provenutab i størrelsesordenen 50 mio. kr. årligt.

Skønnet er behæftet med stor usikkerhed, da der ikke foreligger statistiske oplysninger, der kan danne grundlag for et underbygget skøn for de provenumæssige konsekvenser af forslaget.

Provenutabet vedrører hovedsageligt forslaget om skattefritagelse af vederlag på op til 10.000 kr. årligt for hjælp udført af pensionister i hjemmet, der legaliserer en del af det sorte arbejde, der udføres af folkepensionister uden for arbejdsstyrken. For så vidt angår små pengevederlag for begrænsede ydelser, vurderes tilstanden på området at være, at der kun i begrænset omfang sker selvangivelse heraf. De facto vil provenutabet ved disse mindre ydelser således være begrænset.

Imidlertid vil skattefritagelsen af vederlag på op til 10.000 kr. virke som et bundfradrag (ekstra personfradrag) i de tilfælde, hvor der er tale om større og gentagne leveringer af ydelser, som allerede i dag i større omfang selvangives (rengøring, havearbejde, vinduespudsning, etc.). Herved vil der blive tale om et reelt provenutab, som med stor usikkerhed skønnes at kunne blive i størrelsesordenen 40 mio. kr. årligt. Dette svarer til, at omkring 10.000 pensionister årligt skattefritages for selvangivne vederlag på op til 10.000 kr.

Hertil kommer begrænsede øgede udgifter til indkomstafhængige overførselsindkomster som følge af de lavere skattepligtige indkomster.

For så vidt angår forslaget om skattefrihed for unges arbejde i privatsfæren, er der tale om forslag, der legaliserer skattefrihed af tjenester, som kun i meget begrænset omfang selvangives i dag. Derfor skønnes provenuvirkningen af dette forslag at være begrænset. For unges arbejde vil der endvidere typisk være tale om, at der kun skal svares arbejdsmarkedsbidrag af indkomsten, da den samlede indkomst på årsbasis ikke overstiger personfradraget.

Den kommunale andel af det umiddelbare provenutab på 50 mio. kr. skønnes at udgøre ca. 30 mio. kr. årligt. For finansåret 2012 skønnes provenutabet at udgøre ca. 25 mio. kr. Den resterende del af provenutabet vedrørende indkomståret 2012 vil falde i finansåret 2013 i forbindelse med årsopgørelserne for 2012 som overskydende skat eller mindre restskat for de pågældende pensionister.

Efter automatisk tilbageløb på moms og afgifter skønnes forslaget at medføre et provenutab på ca. 35 mio. kr. årligt, og den varige virkning af forslaget skønnes ligeledes at udgøre et provenutab på ca. 35 mio. kr. årligt.

I det omfang skattefritagelsen fører til øget erhvervsdeltagelse for alderspensionister, vil der være negative afledte økonomiske effekter, hvis pensionistarbejdet fortrænger ”fuldt skattepligtigt” arbejde udført af ikke-pensionister eller pensionisten ændrer sit ”hvide” arbejdsudbud. Det drejer sig dels om arbejde, som en pensionist med forslaget ville udføre, og som husstanden ellers ikke ville få udført af andre, dels om det arbejde, som husstanden allerede efter gældende regler får

udført af skattepligtige virksomheder, men som med forslaget vil blive udført af folkepensionister uden tilknytning til en virksomhed. Skattefritagelsen vil også kunne medføre, at pensionister, der i dag har deltidsarbejde, vælger at erstatte deltidsarbejdet med et skattefrit arbejde på 10.000 kr.

Det er ikke muligt at skønne over disse provenumæssige konsekvenser som følge af ændret adfærd, men de skønnes at være relativt begrænsede.

5. Administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget ventes ikke at få administrative konsekvenser for det offentlige.

6. Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget medfører ingen økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

7. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget medfører ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Forslaget om at tydeliggøre reglerne for skattefri familie- og vennetjenester via en lovfæstelse af praksis skaber bedre klarhed på området, der medfører administrative lettelser for borgerne.

9. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

11. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

12. Sammenfattende skema

Samlet vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Ingen	Det skønnes med stor usikkerhed, at forslaget vil medføre et provenutab i størrelsesordenen 50 mio. kr. årligt. Ca. halvdelen af provenutabet skønnes at vedrøre de kommunale indkomstskatter.

		For finansåret 2012 skønnes provenutabet at udgøre ca. 25 mio. kr.
Administrative konsekvenser for det offentlige	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Forslaget om at tydeliggøre reglerne for skattefri familie- og vennetjenester via en lovfæstelse af praksis skaber bedre klarhed på området, der medfører administrative lettelser for borgerne.	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr.1

Det foreslås at indføre en ny bestemmelse i ligningsloven. Den nye bestemmelse i § 7 Å er inddelt i 3 stykker. Stk. 1 vedrører skattefri familie- og vennetjenester, stk. 2 vedrører skattefritagelse for vederlag til unge under 16 år for hjælp i private hjem, og stk. 3 vedrører skattefritagelse for vederlag til folkepensionister for hjælp i private hjem.

Stk. 1

Efter stk. 1 foreslås der skattefrihed for familie- og vennetjenester. Ved familie- og vennetjenester forstås sædvanlige ydelser mellem familie eller venner, der udføres som et udslag af almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement inden for privatsfæren.

Den foreslåede bestemmelse består både af en positiv afgrænsning af, hvad der forstås ved skattefri familie- og vennetjenester, og en negativ afgrænsning, der fastlægger hvilke forhold, der ikke må være til stede ved skattefri familie- og vennetjenester. Den negative afgrænsning indebærer, at hvis blot et af de opregnede forhold er til stede ved ydelse af en tjeneste, kan ydelsen ikke karakteriseres som en skattefri familie- eller vennetjeneste. Den negative afgrænsning er ikke en udtømmende opregning over hvilke elementer, der ikke kan optræde i en skattefri familie- og vennetjeneste, men supplerer den positive afgrænsning af begrebet.

Ved sædvanlige ydelser mellem familie eller venner forstås ydelser, som naturligt eller normalt udveksles mellem personer, der har en personlig relation og godt kendskab til hinanden. Med den foreslåede anvendelse af ordet ”sædvanlig” sigtes til, at værdien af ydelsen ikke må stå i misforhold til, hvad der normalt ydes af tjenester mellem familie eller venner.

Som eksempel på ydelser, som ligger inden for det skattefri område, kan nævnes ydelser i og omkring hjemmet, som normalt udføres af personerne i husstanden selv, såsom husholdningsarbejde (f.eks. indkøb, madlavning, strygning, vask, opvask og rengøring). Det kan også omfatte hjælp til løsning af arbejdsopgaver i dagligdagen i forhold til familiens børn i form af at hente og bringe børn til og fra daginstitution, skole, fritidshjem og fritidsaktiviteter samt pasning af børn om eftermiddagen, aftenen eller i forbindelse med rejseaktiviteter. Der kan også være tale om andre opgaver i relation til bolig og omgivelser f.eks. havearbejde, vedligeholdelse og småreparationer på boligen.

Efter den foreslåede bestemmelse er det også en betingelse, at familie- og vennetjenesterne sker inden for privatsfæren. Det vil sige ydelser i og omkring hjemmet og i relation til familielivet. Eksemplerne ovenfor over, hvilke ydelser, der er sædvanlige skattefri familie- og vennetjenester, giver samtidig et billede af tjenester inden for privatsfæren.

Det er ligeledes en betingelse, at tjenesterne udføres om et udslag af almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement. Denne betingelse sigter til, at kommercielle interesser ikke må være det bærende element ved ydelse af en tjeneste. Dette udelukker ikke, at der kan ske gentjenester mellem parterne. Men er ydelserne af en sådan værdi eller karakter, at de objektivt set må være ydet for at opnå en tilsvarende modydelse, vil der ikke være tale om, at ydelserne er ydet som et udslag af almindelig hjælpsomhed m.v.

Ved gentjenester gælder, at jo større ydelsernes værdi er, eller jo mere tidskrævende og omfattende ydelserne er, desto mere bevæger man sig væk fra det skattefri område.

Som nævnt ovenfor indeholder den foreslåede bestemmelse også en negativ afgrænsning af hvilke elementer, der ikke kan indgå i skattefri- familie og vennetjenester.

For det første må en ydelse ikke være af kommerciel karakter. En kommerciel ydelse er modsætningen til en ydelse, der ydes som et udslag af almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement. En tjeneste, som primært sker for at erhverve ret til en tilsvarende modydelse, vil således ikke være en skattefri familie- eller vennetjeneste. Da motivationen for en ydelse er vanskelig at afdække, er det derfor relevant at se på de ydre omstændigheder ved ydelsen af tjenesten. Ligesom ved den positive afgrænsning af skattefri familie- og vennetjenester er det derfor relevant at se på ydelsens art og omfang – er den sædvanlig/usædvanlig at yde uden at få vederlag

herfor, er ydelser af væsentlig/uvæsentlig værdi, er ydelser tidskrævende, omfattende eller systematisk osv.

For det andet må ydelserne efter den foreslåede bestemmelse ikke indgå i organiseret byttehandel. Ved dette begreb forstås ydelser, som hver for sig umiddelbart kan opfylde betingelserne for en skattefri familie- eller tjenesteydelse, men som er sat i system og ydet med henblik på at opnå en tilsvarende modydelse. Undertiden etableres der byttebørser, hvor personer kan byde ind med en tjeneste eller ydelse. Personerne får ikke betaling i form af kontanter, men får et modkrav på en gentjeneste. Her er der ikke tale om skattefri familie- eller vennetjenester men derimod om kommerciel samhandel med ydelser eller naturalier.

For det tredje er det efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at ydelserne ikke består i forud aftalt udveksling af ydelser. En ydelse, som primært ydes for at opnå en modydelse, er ikke et udslag af hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement. Der er typisk tale om situationer, hvor parterne - før ydelserne erlægges - aftaler, hvad hver især skal udføre af ydelser og afstemmer forventninger til og værdien af ydelserne, så de modvarer hinanden. Som eksempel herpå kan nævnes, at en murer opmurer væggene i en carport mod til gengæld at få omlakeret sin bil af sin svoger, der er autolakerer.

Det betyder ikke, at eksempelvis håndværkere ikke kan udføre skattefri familie- og vennetjenester inden for deres fag, men at samtidig udveksling af håndværksydelser af en vis større værdi har karakter af en kommerciel aftale – og ikke en vennetjeneste.

For det fjerde er det efter den foreslåede bestemmelse en betingelse, at de omfattede tjenester udgør naturalier eller ydelser. Hvis der derimod indgår kontanter eller andre likvide midler (check, tilgodebevis, der kan omveksles til kontanter m.v.) ved udveksling af tjenester, indtræder der skattepligt. Giver der kontanter eller andre likvide midler for en ydelse, er der i realiteten tale om en form for aflønning, som er skattepligtig for modtageren.

Stk. 2

Efter den foreslåede bestemmelse indføres der skattefrihed for vederlag, der udbetales til unge under 16 år, for arbejde udført i eller i tilknytning til private hjem. Unge under 16 år tjener sjældent en indkomst, der ligger over personfradraget på 32.200 kr. (2011-niveau). Det betyder, at de unge ikke skal betale indkomstskat af vederlaget, men at de betaler arbejdsmarkedsbidrag af vederlaget. Lovforslaget indebærer, at der hverken skal betales indkomstskat eller arbejdsmarkedsbidrag af de omfattede vederlag.

Det er en betingelse for skattefriheden, at arbejdet udføres af en person under 16 år. Det indebærer, at en person, der eksempelvis fylder 16 år den 5. maj i 2012, kan udføre det pågældende skattefri arbejde frem til den 5. maj 2012. Herefter vil betaling for sådanne ydelser i private hjem være skattepligtig for den unge.

Efter den foreslåede bestemmelse er det ligeledes en betingelse, at det arbejde, der udføres af den unge, er ydelser i eller i tilknytning til private hjem. Der er således tale om ydelser, som personerne i husstanden oftest ellers selv vil udføre i og omkring boligen, såsom rengøring, opvask, tøjvask, strygning, havearbejde, vask og støvsugning af bil osv. Den foreslåede bestemmelse omfatter også andre ydelser, som selvom de ikke fysisk sker i og omkring den private bolig, har tilknytning til privat- og familieliv. Som eksempel herpå kan nævnes hundeluftning, afhentning og aflevering af børn til og fra daginstitutioner, indkøb af dagligvarer og tøj m.v.

Den foreslåede bestemmelse omfatter ikke unges erhvervsarbejde – uden for privatsfæren. Unges arbejde i detailhandlen, arbejde for en håndværker på håndværkerens kundes hus, arbejde med pakning af varer i en produktionsvirksomhed, café-arbejde m.v. er således ikke omfattet af skattefriheden.

Stk. 3

Efter stk. 3 foreslås det at indføre skattefrihed for vederlag for arbejde udført i eller i tilknytning til private hjem, der udbetales til personer, der opfylder alderskravet til at kunne få folkepension.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 anvender nogle af de samme begreber som den foreslåede bestemmelse om skattefrihed for arbejde i private hjem udført af unge under 16 år. Afgrænsningen af det omfattede arbejde er derfor ens i de to foreslåede bestemmelser.

Det foreslås, at skattefriheden er betinget af, at den person, der udfører arbejdet, opfylder alderskravet i pensionsloven til at modtage folkepension. Det betyder, at de omfattede personer mindst skal være fyldt 65 år. Kravet til hvilken alder, der kan udløse folkepension, forhøjes gradvist. En person, der er født den 31. december 1958 eller tidligere, opfylder alderskravet i pensionsloven, når vedkommende er 65 år. Mens alderskravet til folkepension gradvist forhøjes til 67 år for personer, der er født den 1. januar 1959 eller senere. Det er ikke en betingelse, at der faktisk modtages folkepension.

Efter den foreslåede bestemmelse er det ligeledes en betingelse, at det arbejde, der udføres af folkepensionisten, er ydelser i eller i tilknytning til private hjem. Der er således tale om ydelser, som personerne i husstanden oftest ellers selv vil udføre i og omkring boligen såsom rengøring, opvask, tøjvask, strygning, havearbejde, vask og støvsugning af bil osv. Endvidere er andre private gøremål omfattet, som selvom de ikke sker fysisk i og omkring den private bolig, så har tilknytning til privat- og familielivet. Som eksempel herpå kan nævnes hundeluftning, afhentning og aflevering af børn til og fra daginstitutioner, indkøb af dagligvarer og tøj m.v.

Den foreslåede bestemmelse omfatter ikke folkepensionister egentlige erhvervsarbejde – uden for privatsfæren. En folkepensionist arbejde i for eksempel detailhandlen, arbejde for en håndværker på

håndværkerens kundes hus, arbejde med pakning af varer i en produktionsvirksomhed, café-arbejde m.v. er således ikke omfattet af skattefriheden. Den foreslåede betingelse om, at arbejdet ikke udføres som et led i erhvervsmæssig virksomhed, skal samtidig tydeliggøre, at en folkepensionist, der driver selvstændig erhvervsvirksomhed med ydelser, som umiddelbart kan falde ind under de omfattede ydelser (eksempelvis en rengøringsvirksomhed, en tømrervirksomhed, et landbrug eller en gartnervirksomhed), ikke kan konvertere en del af sine erhvervsindtægter til skattefri hjælp i eller i tilknytning til private hjem. Tilsvarende gælder folkepensionister, der er ansatte i sådanne virksomheder.

Efter den foreslåede bestemmelse er det ligeledes en betingelse, at vederlaget for det omfattede arbejde ikke overstiger 10.000 kr. inden for et indkomstår. Overskrides den beløbsmæssige grænse på 10.000 kr., beskattes kun den del af vederlaget, som overstiger de 10.000 kr. Beløbsgrænsen reguleres efter personskattelovens § 20. Det er i øvrigt underordnet, om vederlaget stammer fra en eller flere opdragsgivere.

Det forhold, at vederlag for det omfattede arbejde ikke medregnes til den skattepligtige indkomst, indebærer, at vederlaget ikke får betydning for folkepensionen eller andre indkomstafhængige overførselsindkomster.

Den foreslåede ordning har heller ikke betydning for den såkaldte reservebedsteforældre-ordning i ligningslovens § 7 Æ, hvorefter der er skattefrihed for vederlag eller godtgørelser på op til 3.100 kr. (2011), der udbetales til personer over 60 år for pasning af syge børn i private hjem. En folkepensionist kan således godt både få skattefrit vederlag som reservebedsteforælder og skattefrit vederlag for arbejde i eller i tilknytning til private hjem omfattet af den foreslåede bestemmelse.

Til § 3

Til stk. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Til stk. 2

Det foreslås, at loven har virkning fra og med indkomståret 2012.

Bilag 1 – Parallelttekster

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om påligningen af indkomstskat til staten (ligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1365 af 29. november 2010, som ændret blandt andet ved § 1 i lov nr. 572 af 7. juni 2011 og senest ved § 3 i lov nr. 624 af 14. juni 2011, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 7 Ø indsættes som ny bestemmelse:

”§ 7 Å. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke værdien af familie- og vennetjenester. Ved familie- og vennetjenester forstås sædvanlige ydelser inden for privatsfæren mellem familiemedlemmer eller venner, der udføres som et udslag af almindelig hjælpsomhed, gavmildhed eller socialt engagement. Ydelserne må ikke,

- 1) være af kommerciel karakter
- 2) indgå i organiseret byttehandel
- 3) bestå i forud aftalt udveksling af ydelser eller
- 4) inkludere betaling med kontanter eller andre likvide midler.

Stk. 2. Til den skattepligtige indkomst medregnes ikke vederlag til en person under 16 år som betaling for arbejde for en privat hvervgiver udført i eller i tilknytning til dennes private hjem.

Stk. 3. Til den skattepligtige indkomst

medregnes ikke vederlag for arbejde for en privat hvervgiver udført i eller i tilknytning til dennes private hjem til en person, der opfylder alderskravet i pensionsloven til at kunne få folkepension. Det er en betingelse, at arbejdet ikke udføres som et led i erhvervsmæssig virksomhed. Vederlag efter 1. pkt., der inden for et indkomstår overstiger et grundbeløb på 10.000 kr. (2010-niveau), medregnes dog til den skattepligtige indkomst med den del af vederlaget, der overstiger grundbeløbet. Grundbeløbet reguleres efter personskattelovens § 20.”

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Loven har virkning fra og med indkomståret 2012.

